

Launatölfræði í Noregi og hagnýting hennar í tengslum við kjarasamninga

Fundur stjórnvalda með aðilum vinnumarkaðarins
19. janúar 2018

Skipan launatölfræði í Noregi fyrir 2015

- Hagstofa Noregs vann vinnumarkaðstölfræði með
 - Úrtaksathugun meðal fyrirtækja á almennum markaði
 - Úrvinnslu úr launaskráum opinberra launagreiðenda
- Aðilar vinnumarkaðarins öfluðu gagna og greindu þau til undirbúnings og eftirfylgni kjarasamninga
- Skattyfirvöld innheimtu gögn um greiðslur launa frá launagreiðendum vegna álagningar skatta, þ.m.t. gjalda á atvinnurekstur
- Tryggingastofnun ríkis og sveitarfélaga aflaði gagna frá launagreiðendum um laun og atvinnu skjólstæðinga sinna og umsækjenda um bætur og styrki

Nýskipan launatölfraeði í Noregi

- Samtöl opinberra stofnana um öflun launagagna hófst 2002, skriður komst á málið 2008 með ákvörðun um myndun verkefnis um rafræna gagnasöfnun.
- Niðurstaða: A-ordningin – kerfi/tilhögun um samræmd, mánaðarleg skil allra launagreiðenda á upplýsingum um laun og atvinnu til þriggja stofnana:
 - Skattfirvalda
 - Tryggingastofnunar ríkis og sveitarfélaga (NAV)
 - Hagstofu Noregs
- Lagasetning 2012
- Gildistaka í ársbyrjun 2015

A-opplýsningsloven 2012

- Stutt lög um meginatriði málsins:
- Skylda launagreiðenda til að veita upplýsingar byggist á ákvæðum skattalaga, laga um almannatryggingar og hagskýrslulaga
- Upplýsingar skulu veittar um hvern móttakanda launa
- Rafræn gagnaskil úr launakerfum í upphafi hvers mánaðar
- Þagnarskylda en aðgangur þeirra sem eiga í hlut (launþega)
- Gögnin skulu hagnýtt af skattyfirvöldum, tryggingastofnun og Hagstofunni
- Skattyfirvöld ákvörðunaraðili um sendingu og móttöku gagna, eyðublað (færslulýsingu) og annast sameiginlega þjónustu

Tilgangurinn með a-ordningunni

- Að sameina í einn stað, á eitt samræmt eyðublað og eitt tölvukerfi alla skráningu launaupplýsinga og innheimtu þeirra
- Launagreiðendum auðveldað að veita upplýsingar: ein skráning, eitt eyðublað, eitt kerfi í stað þriggja stofnana og 5 mismunandi eyðublaða áður
- Bætt upplýsingaflæði til stofnananna þriggja
- Stofnanirnar þrjár fá þær upplýsingar sem þær þarfnast skv. nánari skilgreiningu – Hagstofan fær allt
- Einstaklingsbundnar upplýsingar með kennitölu
- Hagstofan umbreytir kennitölum í einhlít raðnúmer

A-ordningen í framkvæmd

- A-ordningen er rekin, stjórnað og þróuð af sameiginlegri stjórn skatts, tryggingastofnunar og Hagstofu (Etatenes fellesforvaltning, EFF)
- Tölvukerfið er í umsjá skráarstofnunarinnar í Brønnøysund
- Kerfið nefnist Altinn (alternatívt innberetningssystem)
- Altinn var til staðar, er vefkerfi fyrir rafræn samskipti milli atvinnulífs, einstaklinga og opinberra aðila
- Altinn geymir upplýsingahólf og skjalageymslu fyrir +4 millj. einstaklinga
- +1 millj. fyrirtækja skráð sem notendur á grundvelli fyrirtækjanúmers

Skil upplýsinga í a-ordningunni

- Grunnaðferð – sjálfvirk skil úr launakerfum fyrirtækja
- Krafðist breytinga á launa- og mannauðskerfum; um 40 launa- og starfsmannakerfi hafa verið löguð að a-ordningunni
- Upplýsingar skulu alltaf miðast við greiðslu launa (kontantprincippet), þ.e. þann mánuð sem laun eru greidd, upplýsingar um vinnu m.v. mánuðinn sem vinnan var unnin
- Upplýsingum skal skilað eigi síðar en 5. dag mánaðarins næsta á eftir launagreiðslumánuði
- Hagstofan annast alla tölfræðilega villuprófun, leiðréttingu og úrvinnslu gagna

Hagnýting launatölfræði v. kjarasamninga

Samstarf samningsaðila og norska ríkisins - TBU

- TBU – tekniska beregningsutvalget
- 50 ára samstarf með TBU í miðju, hófst í Hagstofunni
- Undirbúningsnefnd undir forystu Odd Aukrust, síðan stofnun reglubundinnar samráðsnefndar um hagnýtingu launatölfræði til undirbúnings kjarasamninga
- Nefndina skipa samningsaðilar, ríki og sveitarfélög
- Samkomulag um upptöku og notkun samningalíkans
- Frontfagsmodellen – val á undanfara, aðrir fylgja
- Samningar í mars til tveggja ára
- TBU útbýr tölfræðigrunn v. samninga en tekur engan þátt í þeim

Eftir a-ordningu: hagnýting launaskýrsla til undirbúnings kjarasamninga

- Hagstofan vinnur sífellt að villuprófun og leiðréttingum
- Tölfræðiúrvinnsla m.v. laun í september-október
- Hagstofan reiknar árslaun m.v. septembermánuð, skilar niðurstöðum til TBU og birtir á vef 1. febrúar
- Auk þess skilar Hagstofan einu sinni eða oftari á ári hreinsuðum gögnum til þriggja heildarsamtaka á vinnumarkaði, þ m t NHO
- NHO gerir áætlun um árslaun m.v. september og m.v. árslok fyrir samningssvið sitt, LO fylgist með
- Tilgangurinn er að mæla stöðuna við upphaf samninga, sérstaklega „snjóhengjuna“, þ.e. þegar orðna breytingu launa

Vinna TBU

- TBU undirbýr vinnuna og gerir tímasetta áætlun að hausti
- Tekur við gögnum 1. febrúar
- Heldur fundi og skrifar skýrslu fram til 20. febrúar
- Fjallað er um launaþróun, árslaunaáætlanir, verðlagsþróun, verðlagsspá, þróun samkeppnisstöðu, þróun lífeyristekna, tekjudreifingu, efnahagsþróun í Noregi og samkeppnislöndum
- TBU heldur blaðmannafund 20. febrúar og birtir niðurstöður
- Að loknum kjarasamningum skrifar TBU skýrslu um niðurstöður þeirra
- Fyrstu heildarskil úr a-ordningun 1. feb. 2017 vegna 2015-2016
- Kerfið hefur reynst vel, gagnaskil verið góð, hreinsun gagna gengið vel, gæði gagna mikil

Reynsla Hagstofu Noregs af a-ordningin

- Krefjandi en árangursríkt starf
- Margar nýjungar í prófun og leiðréttingu gagna, samkeyrslu skráa og myndun tölfræðigrunns
- Styrkleiki í gögnum: Krónutölur, nær alltaf réttar
- Veikleikar í gögnum: Upplýsingar um vinnutíma og starfshlutfall lakastar, ennfremur nokkuð um að staðgreiðslureglu hafi ekki verið fylgt nógu vel
- Niðurstaðan:
 - Auknar tölfræðiupplýsingar um laun, störf og vinnumarkað
 - Betri gæði tölfræðiupplýsinga um laun, störf og vinnumarkað
 - Aukin hagnýting á launatölfræði

Launatölfræði í Noregi og á Íslandi

Frekari upplýsingar:

Hallgrímur Snorrason:

Greinargerð um launatölfræði í Noregi og á Íslandi,
20.3.2017

www.forsaetisraduneyti.is